

Skjøtselsplan for slåttemark 2014

Baklykka, Larvik kommune, Vestfold fylke

Kim Abel

Ekstrakt

BioFokus har på oppdrag for Fylkesmannen i Vestfold naturtypekartlagt og utarbeidet skjøtselsplan for Baklykka i Larvik kommune. En naturtypelokalitet med slåtte­mark er kartlagt, samt et større restaureringsareal er inkludert i skjøtselsplanen. Verdien er satt til viktig (B-verdi). Den viktigste skjøtselsjobben består i å fortsette slåtte­regimet på enga, bekjempe fremmede arter og restaurere et tilgrensende areal med slåtte­mark.

Nøkkelord

Vestfold
Larvik
Kulturlandskap
Skjøtsel
Naturtyper
Rødlistearter
Slåtte­mark
Fremmede arter
Svarteliste

Omslag

Slåtte­mark ved Baklykka.
Foto: Kim Abel

ISSN: 1893-2851

ISBN: 978-82-8209-408-5

BioFokus-notat 2015-4

Tittel

Skjøtselsplan for slåtte­mark Baklykka, Larvik kommune, Vestfold.

Forfatter

Kim Abel

Dato

23. april 2015

Antall sider

23 sider

Refereres som

Abel, K. 2015. Skjøtselsplan for slåtte­mark Baklykka, Larvik kommune, Vestfold. BioFokus-notat 2015-4. ISBN 978-82-8209-408-5. Stiftelsen BioFokus. Oslo

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder dette notatet "levende" linker.

Oppdragsgivere

Fylkesmannen i Vestfold

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig.
Andre BioFokus rapporter og notater kan lastes ned fra:
<http://lager.biofokus.no/web/Litteratur.htm>

BioFokus: Gaustadallèen 21, 0349 OSLO
E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Bakgrunn

Slåttemark fikk i 2011 status som en utvalgt naturtype etter naturmangfoldloven med egen handlingsplan (Direktoratet for naturforvaltning 2009). En av de viktige målsetningene med handlingsplanen er å sette alle viktige slåttemarkslokaliteter inn i et skjøtselsregime for bedre å sikre kvalitetene inn i fremtiden. Et viktig ledd i dette arbeidet er å utarbeide skjøtselsplan for hver enkelt slåttemarkslokalitet. Det er på bakgrunn av dette BioFokus har fått i oppdrag av Fylkesmannen i Vestfold å kartlegge og utarbeide skjøtselsplan for slåttemarkslokaliteten Baklykka i Larvik kommune.

Slåttemark i sør-sørvestvendt bakke. Foto: Kim Abel.

Generell del

Om slåttemark generelt

Slåttemarker er arealer som blir regelmessig slått. Semi-naturlig slåttemark, eller såkalt natureng, er slåttemarker som er formet gjennom rydding og lang tids tradisjonell slått. De er ofte overflatelyddet, men ikke oppdyrket og tilsådd i seinere tid, og ikke eller meget lite gjødslet. De blir slått seint i sesongen. Slåttemarkene blir eller ble gjerne høstbeitet og kanskje også vårbeitet. Hvordan slåttemarkene har vært skjøttet varierer noe fra sted til sted og hvor man er i landet. Slåttemark er urte- og grasdominert og oftest meget artsrik. Den kan være åpen eller tresatt.

Tresatte slåttemarker med styvingstrær som blir høstet ved lauvving er i dag meget sjeldne. Slike såkalte lauvenger ble gjerne beitet om våren, slått en gang seint om sommeren og høstbeitet. I tillegg ble greinene på trærne høstet til lauvfôr med et tidsintervall på 5-8 år. I gammel tid spilte også myr en viktig rolle som slåttearealer (slåttemyr). De fleste jordvannsmyrene i Norge har tidligere vært slått, men myrslåtten opphørte i stor grad alt for lenge siden og forekom bare noen få steder fram til slutten av 1950-årene. Gjengroingen av slåttemyr går imidlertid gjerne langsomt så flere myrer bærer i dag likevel fortsatt preg av denne høstingen. Det er registrert få lauvenger og slåttemyrer som fortsatt er i hevd.

De ulike slåttemarkene tilhører våre mest artsrike naturtyper med meget stor betydning også for andre organismer enn karplanter. Rundt 70 prosent av våre dagsommerfugler er for eksempel knyttet til åpen engvegetasjon (særlig urterik slåttemark) og en rekke vadefugler bruker strandenger (slått eller beita) som hekkeområder og rasteplasser ved trekk. I tillegg har slåttemarker stor betydning for mange truede beitemarksoppper. Slåttemarker kan ikke erstattes av beitemarker fordi de inneholder vegetasjonstyper og flere arter som ikke opprettholdes av beite. I sammenligning med beitemarker har de høyest artsmangfold per m² og også de største bestandene av flere truede engarter. Gjennom historien har de vært, og vil også i framtiden være, viktige "levende genbanker". I tillegg er de bærekraftige økosystemer som har vært et nøkkelelement i norsk landbruk i tusener av år. I løpet av 1900-tallet har de imidlertid blitt blant våre mest truede naturtyper.

Slåttemarksutforminger på Østlandet

Den store variasjonen i vår slåttemarksvegetasjon i Norge er foreløpig bare delvis kartlagt. I det følgende har vi likevel forsøkt å peke på noen utforminger av slåttemarksvegetasjon som kan sees som karakteriske for Østlandet og dermed gir denne regionen et særskilt forvaltningsansvar. Vi gir også eksempler på noen verdifulle lokaliteter.

Telemark er kjerneområde for søstermarihånd. I Svartdal-Hjartdalbygdene, Seljord og Hjartdal kommuner, finnes flere orkidérike slåttemarker med store

søstermarihåndforekomster. Engene kan defineres som flekkgrisøreng (boreal slåtteeng) med arter som småengkall, storblåfjær, marinøkkel, lifiol, skogmarihånd, brudespore, kvitkurle, grønnekurle og stortveblad. I tillegg er vårmarihånd, rødflangre, hjertegras, handmarinøkkel, storengkall og ormetunge registrert i noen av dem. Noe tørrere tjæreblomeng finnes også i Svartdal-Hjartdal med bl.a. søstermarihånd, prestekrage, tiriltunge, hårsveve, rødknapp, flekkmure, marinøkkel, gjeldkarve og engkvein. En viktig slåttemarkslokalitet med en stor søstermarihåndbestand er også registrert i Flesketveit i Tokke. Den boreale slåttemarka (flekkgrisøreng) er skogtraktenes blomsterenger og fine utforminger finnes også bl.a. i Oslo og Akershus på Nordli, Eidsvoll, med innslag av bl.a. grov nattfiol, brudespore, flekkgrisøre, hjertegras, vill-lin og marinøkkel og på Sør-Kringler på Nannestad der det finnes en rekke rødlistede sopparter. Også Rajesetra i Kongsberg kommune i Buskerud har fine slåtteenger med mye søstermarihånd, samt marianøkleblom, harerug, storblåfjær, flekkgriseøre, dunkjempe og gjeldarve. Veirublomst, sandarve og vanlig marinøkkel er også funnet i tørrenger på Rajesetra.

Østlandets største solblombestand er registrert på Mikkelsrud i Aurskog-Høland i Oslo og Akershus. Lokaliteten har vært slått kontinuerlig i ca. 300 år og er meget artsrik med arter som bakkesøte, brudespore, flekkmarihånd, flekkgrisøre, marinøkkel og rødknapp. En annen meget artsrik lokalitet i Aurskog-Høland er Lysaker. Der vokser bl.a. flekkgrisøre, brudespore, enghaukeskjegg, bakkesøte, vanlig nattfiol, prestekrage og knollerteknapp. På flere av disse lokalitetene finnes den boreale enga (flekkgrisørenga) i mosaikk med tørr-frisk fattigeng (som også kan være meget artsrik) og/eller skogstorkenebb-ballblomenger (frisk, næringsrik eng). Denne boreale engtypen er frodigere enn flekkgrisøreng. Dette er fjelltraktenes og Nord-Norges blomsterenger. I sør er de kulturavhengige (først og fremst knyttet til slåttemark) og på sterk tilbakegang. Særlig viktige lokaliteter finnes i den sør-vestligste delen av ballblomens utbredelsesområde for eksempel i Telemark i Svartdal-Hjartdalområdet.

Nevnes bør også Bøenseter i Aremark i Østfold; her vokser bl.a. bakkesøte, stavklokke, marinøkkel, gullkløver, nattfiol, harerug, blåknapp, solblom, enghaukeskjegg og griseblad. Gode insektforekomster med flere nye arter for Norge er også registrert her. I Hedmark finnes flere enger innen Gravberget-området i Våler kommune. Karakteristiske arter for disse engene er småengkall, knollerteknapp, prestekrage, gulaks, karve og harerug samt skogmarihand, hvitbladtistel og ballblom i enkelte friskere partier. Disse engene er fortsatt i hevd ved slått og har ikke blitt gjødslet. I Stange kommune finnes rikere engtyper ved Oppset med bl.a. brudespore, flekkgriseøre, solblom og storblåfjær. Stjerneområder med artsrik frisk fattigeng, boreal slåtteeng og/eller frisk næringsrik eng finnes også i Buskerud i øvre Numedal og Hallingdal. Ryghsetra i Nedre Eiker, som skjøttes av Naturvernforbundet, bør også nevnes.

I Oslofjorden finnes rester av slåttemarkar på kambrosilur bl.a. på Hovedøya. Her finnes eng (knollmjørdurteng) som domineres av smaltimotei og har et stort artsmangfold med bl.a. aksveronika, fagerknoppurt, enghavre, gullkløver, bakkekløver og rundskolm. Denne enga har skjøtselsplan og slås årlig.

En viktig lokalitet med kalkrike tørrenger med arter som dunhavre, hjertegras, marianøkleblom, fleckmure, gjeldkarve, fleckgrisøre og gulmaure finnes i Telemark, på Marker-gårdene i Skien. Viktige dunhavreenglokaliteter finnes også i sentrale fjellstrøk. Slåttemarkene i Vågå i Oppland var eksempel på det med karakteristiske arter som bitterblåfjær, blåmjelt, fjellnøkleblom, marinøkkel, bakkesøte og brudespore (Norderhaug 1988). Restenger av denne typen er viktige å ivareta. På kambrosiluren i dalførene fantes det tidligere knoppurteng, men de fleste av disse kalktørrengene har forsvunnet. En av de viktigste gjenværende kalktørrengene på Østlandet finnes på Gile, Østre Toten. Den er artsrik med arter som markmalurt, dragehode, bakkestarr, smånøkkel og mange rødlistete arter av beitemarkssopp.

Generelle råd ved skjøtsel og restaurering av verdifulle slåttemarkar

Skjøtsel

Beste måten å skjøtte ei gammel artsrik eng på, er å følge opp den tradisjonelle driftsforma, uten gjødsel og med sein slått. Det tradisjonelle slåttetidspunktet har variert noe fra sted til sted avhengig av klima og høyde over havet. Derfor er det viktig å finne ut hva som har vært vanlig på den aktuelle lokaliteten eller i nærområdet fra gammelt av. Slått før 10. juli var imidlertid meget sjeldent!

En bør benytte lett redskap (ljå, tohjuls slåmaskin eller lettere traktor der det er mulig). Graset må bakketørkes/ev.hesjes før det fjernes. Bakketørkinga viktig for at frøa til engartene både skal få modne ferdig og bli liggende igjen på enga når høyet samles sammen og kjøres vekk.

Enkelte steder har engene i tillegg vært beitet, enten vår eller høst eller begge deler. Bare beiting kan imidlertid ikke erstatte slått, men er det eneste mulighet for skjøtsel i en periode, er storfebeiting det mest skånsomme. De velger ikke ut "godbitene" slik sauene gjør. Beitepresset må i tilfelle ikke være for stort, og en må vente seg noe manuell etterrydding. Der en har tidligblomstrende arter som til eksempel søstermariehånd er det særlig viktig at en unngår vårbeite.

Restaurering

Når det gjelder restaurering av enger som er i gjengroing og utvidelse av eksisterende slåtteareal er det viktig å ikke sette i gang med mer omfattende restaurering enn det en greier å følge opp med skjøtsel i ettertid.

Dersom det er mange delfelt som skal restaureres, kan det være lurt å ta det trinnvis over flere sesonger. Slik blir det mer overkommelig, og en får en følelse

med hvor omfattende de ulike tiltaka er, og hva en kan forvente å få gjennomført per sesong.

Hogst/grovrydding bør helst gjennomføres på frossen og gjerne bar mark, dette for å unngå skader på undervegetasjonen og er samtidig lettvint for å få så lav stubbe som mulig. Rydding i snø kan være noe mer tungvint, mindre busker og oppslag kan også ryddes på sommeren når det er tørt og mye av biomassen er samlet i bladene.

I slåtteenger som ikke har vært tresatt er det ikke noe poeng å sette igjen noe særlig med trær. Gamle styvingstre må imidlertid spares. Et og annet lauvtre med fin og vid krone kan og få stå. All gran/furu og fremmede treslag (eksempelvis platanlønn) bør fjernes.

Etter hogst er det spesielt viktig at alt ryddeavfall, kvist, stubber og lignende blir samla sammen og brent på egne steder, og aller helst frakta ut av området. Dette for å unngå unødig oppgjødsling. Ryddeavfall som ligger spredd utover vil elles fort føre til ny dominans av uønska rask- og storvoksen konkurransesterk vegetasjon. Oppflising og spredning av flis i området er av samme grunn ikke å anbefale.

Gjenstående biomasse vil ta opp noe av næringen som frigjøres fra de døde røttene til trær og busker som har blitt ryddet vekk. Dette gir en gjødselseffekt som lett forårsaker oppvekst av uønska nitrogenkrevende arter (som for eksempel bringebær, brennesle). Gradvis gjenåpning er derfor viktig. Gjødslingseffekten sammen med økt lysinnstråling fører gjerne også til en del etterrenning. Det er mest effektivt å slå lauvrenningene i juli, når det er minst energi samla i rotsystemet. Dette faller normalt sammen med slåttetidspunktet. Det kan likevel være nødvendig å rydde lauvrenninger flere ganger utover i første sesongen, og i tillegg året etter.

Osp og or sprer seg ved rotskott, og rydding kan i mange tilfelle føre til utstrakt renning. Disse kan det derfor lønne seg å ringbarke (sokke). Det bør da skjæres et fem cm bredt band rundt treet nedanfor nederste greina. Det er viktig at snittet er så dypt at all barken forsvinner, slik at transporten av næringsstoff helt sikkert er brutt. Det er lettest å ringbarke om våren. Etter tre sommere må de døde trea fjernes.

Stubber må kappes helt ned til bakken, enten i forbindelse med hogsten eller ved etterrydding på barmark. Større stubber vil gå raskere i forråtning om en skiller barken fra veden med et spett eller lignende, og så stapper jord i mellom. Med unntak av osp og or kan en også unngå renninger på denne måten. Dette kan til eksempel være aktuelt i kanter som hindrer lysinnstråling til slåttemarka.

Problemarter som bringebær- og rosekratt, brennesle, mjødurt eller liknende går normalt ut ved slått, men kan være avhengig av slått flere ganger per sesong i begynnelsen med ljà eller krattrydder. Ev. felt med einstape (bregne) bør slås ned med kjepp (ikke skjæres ned). På denne måten fortsetter bregna med å

transportere næring fra røttene, og utarmer så rotsystemet sitt. Den bør så fjernes på høsten.

For mer utfyllende om skjøtsel, restaurering og hevd, se: **Skjøtselsboka for kurlandskap og gamle norske kulturmarker** som finnes på DNS hjemmesider: <http://www.dirnat.no/content/1916/>

Spesiell del

SØKBARE EGENSKAPER (for Naturbase)

Navn på lokaliteten: Baklykka				Kommune: Larvik				Områdenr. 1	
ID i Naturbase: Ny lokalitet		Registrert i felt av: Kim Abel						Dato: 08.09.2014	
Eventuelle tidligere registreringer (år og navn) og andre kilder (skriftlige og muntlige): Ingen kjente								Skjøtselsavtale:	
Hovednaturtype: Slåttemark (D01)						Utforminger: Rik slåtteeng (D0127)			
Verdi (A, B, C): B				Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.): Bilder, se dokumentet.					
Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11)									
Stedkvalitet		Tilstand/Hevd		Bruk (nå):				Vegetasjonstyper:	
< 20 m	X	God	X	Slått	X	Torvtekt		Etter Fremstad (1997): G4 – Frisk fattigeng	
20 – 50 m		Svak		Beite	X	Brenning			
50-100 m		Ingen		Pløying		Park/hages tell			
> 100 m		Gjengrodd		Gjødsling					
		Dårlig		Lauving					

OMRÅDEBESKRIVELSE (For Naturbase og som grunnlag for skjøtselsplanen)

Lokalitetsnavn: Baklykka

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt den 08.09.2014 av Kim Abel (BioFokus) i forbindelse med utarbeidelse av skjøtselsplan for slåttemark på oppdrag for Fylkesmannen i Vestfold. Lokaliteten ble oppsøkt forholdsvis sent på året slik at det er noe begrenset hva som er fanget opp av karplanter, samt at enga var etterbeitet av sau ved befaringen. Verdi og beskrivelse er derfor preget av noe manglende muligheter for dokumentasjon.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger lengst nord i Larvik kommune, langs riksveg 306, ca. 2,5 kilometer opp fra fylkesveg 220 i Lågendalen. Her ligger det en eldre hytte i tilknytning til noen små innmarksarealer hvor selve lokaliteten utgjør en syd-sydvest vendt liten bakke med slåttemark/beitemark. Bakken ligger ned mot en markert dalbunn, men solinnstrålingen er forholdsvis god på vår-sommer-høst da det ikke er noen høye terrenghindringer mot sør. Løsmassene er elve- og bekkeavsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er slåttemark med utformingen rik slåtteeeng. Den er forholdsvis tørr og ikke av de rikeste utgavene. Vegetasjonstypen hører nærmest under typen frisk fattigeng (G4). Vegetasjonen er grasdominert, men med noe innslag av urter. Det er et lite innslag av noe mer krevende arter, men de fleste er sparsomt forekommende og ofte mest i kantene. Arter som er registrert er harestarr, sølvbunke, hårsveve, smørbukk, fjellblom, engtjæreblom, einstape, småsyre, småsmelle, markjordbær, tiriltunge, fuglevikke, skogstorkenebb, firkantperikum, prikkperikum, legeveronika, smalkjempe, gjeldkarve, blåklokke, ryllik, nyseryllik, engknoppurt, aurikkelsveve, prestekrage, maiblom, gulaks. Naturtypen er rødlistet som slåtteeeng (sterkt truet, EN) i den norske rødlista for naturtyper (2011).

Artsmangfold: Ingen spesielle arter ble registrert.

Bruk, tilstand og påvirkning: Ifølge grunneier har slåtteeenga blitt slått i alle fall fra 1950-tallet, og antagelig en god stund før det også av hans bestefar. Etter slåtten har enga blitt etterbeitet av storfe, men i de senere årene er det sau som har vært sluppet ut på etterbeite. I overkant er det en forlengelse av enga, men denne delen har vært en potetåker frem til 1960-tallet slik at denne ikke er inkludert i slåttemarksavgrensningen. Det har vært brukt noe husdyrgjødsel på denne øvre delen, men selve slåttemarka har ikke vært gjødslet. Det er imidlertid mulig at det har vært noe avrenning fra den øvre delen og ned i slåttemarka. Slåttemarka har også vært en del større før og det er trolig mulig å restaurere deler av dette (arealet videre bort i bakken mot øst). I forbindelse med hytta er det også en del innslag av fremmede arter, men dette har foreløpig hatt liten betydning for selve slåttemarka i og med at den har vært holdt i hevd. Ingen fremmede arter har fått etablert seg på slåttemarka.

Fremmede arter: I forbindelse med hytta er det registrert flere fremmede arter: parkslirekne, hagelupin, kanadagullris, fagerfredløs. Ingen av disse står imidlertid på selve slåttemarka. Alle artene står på svartelista og er svært effektive til å spre seg.

Kulturminner: I kulturminnebasen ligger det ingen registrerte kulturminner innenfor lokaliteten.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten har fått sin egen skjøtselsplan og det henvises til den for konkrete skjøtselsanbefalinger. I kortform anbefales slått en gang i året i slutten av juli - starten av august. Alt slåtteeavfall må fjernes fra lokaliteten etter slått. Etterbeite kan med fordel gjennomføres etter slåtten. Området må ikke gjødsles.

Del av helhetlig landskap: Landskapsøkologien er vanskelig å vurdere, men trolig utgjør denne lokaliteten en liten restverdi i et landskap med få verdifulle kulturlandskapsbiotoper.

Verdibegrunnelse: I henhold til forslaget for faktaark for slåttemark scorer lokaliteten lavt på størrelse, typevariasjon og artsamangfold, samt høyt på tilstand og påvirkning. Landskapsøkologien er vanskelig å vurdere, men trolig utgjør denne lokaliteten en liten restverdi i et landskap med få

verdifulle kulturlandskapsbiotoper. Samlet sett tilsvarer dette verdien viktig (B-verdi), men noe under tvil på grunn av at lokaliteten er liten og ikke spesielt artsrik, samt at dokumentasjonen er noe ufullstendig grunnet et sent registreringstidspunkt.

SKJØTSELSPLAN

DATO skjøtselsplan: 23.04.2015	Utformet av: Kim Abel		Firma: BioFokus	
UTM: 32 V 554340 6574660	Gnr/bnr.: 2124/2	AREAL (nåværende): Ca. 0,27 daa	AREAL etter evt. restaurering: 1,27 daa	Del av verneområde? Nei
Kontakt med grunneier/bruker (ev /informant). Kåre M. Aasestad er grunneier og han møtte opp ved lokaliteten under befaringen.			Type kontakt (befaring, tlf, e-post med mer): Både over telefon og personlig møte i lokaliteten.	

BESKRIVELSE AV SKJØTSELSSONER (FIG 1):

- Sone 1: Dette utgjør det samme arealet som naturtypen slåttemark. Her er det ikke behov for noe restaurering, men heller fortsette den tradisjonelle skjøtselen som har vært gjennomført frem til nå.
- Sone 2: Dette er sonen hvor det har vært en potetåker. Artsmangfoldet bærer noe preg av gjødsling, men noen av kulturengsartene er på vei tilbake. Med tiden vil forhåpentligvis noe av dette få større verdier. Arealet har hatt samme skjøtsel som resten av slåttemarka de siste årene.
- Sone 3: Dette er en sone som tidligere har vært slåttemark, men som nå er under gjengroing. Enkelte kulturengsarter finnes spredt, men mye høyt gras, einstape og busker dominerer arealet. Arealet bør restaureres.

MÅL:

Hovedmål for lokaliteten:

- Å bevare og videreutvikle en verdifull lokalitet med slåttemark. Ta vare på det tilhørende mangfoldet av organismer, gjennom aktiv skjøtsel. Trær skal i hovedsak ikke forekomme i lokaliteten. Busker skal ikke forekomme ute på enga, men kan forekomme i kantsonene. Fremmede arter skal ikke forekomme, eller kun ha marginale forekomster i lokaliteten.

Konkrete delmål:

- Sone 1: Opprettholde og utvikle en artsrik slåttemark. Bekjempe fremmede arter i henhold til målene for problemarter.
- Sone 2: Restaurere tilbake en artsrik slåttemark. Bekjempe fremmede arter i henhold til målene for problemarter.
- Sone 3: Restaurere tilbake en slåttemark. Bekjempe fremmede arter i henhold til målene for problemarter.

Tilstandsmål arter:

I og med at området ikke har vært oppsøkt under blomstringen er det vanskelig å sette noen konkrete tilstandsmål for arter, men generelle mål kan utarbeides.

- Opprettholde og utvikle en rik, lavvokst og kulturpreget eng- og urteflora. Det innebærer gode bestander av arter som for eksempel engknoppurt, engtjæreblom, aurikkelsveve, smalkjempe, prikkperikum, prestekrage og gjeldkarve. Enkelte blomsterrike busker som for eksempel roser kan beholdes i kantsonene.

Mål for bekjempelse av problemarter/gjengroing:

- Sone 3 skal være åpen uten buskvegetasjon med unntak av kantsonene.
- I sone 3 skal einstape bekjempes til det kun utgjør en marginal forekomst.
- Fremmede arter skal bekjempes til de er borte.

AKTUELLE TILTAK:	Prioritering (år)	Ant daa og kostnad/daa	Kontroll: (Dato)
Generelle tiltak:			
Sone 1: Årlig ljà-/maskinslått. Slåttetidspunkt bør være etter at de fleste plantene har blomstret og satt frø, trolig rundt 1. aug. +/- to uker. Høyet bør bakketørkes før det fjernes fra lokaliteten. Etterbeite kan gjennomføres etter slått.	Høy (2015)	0,3daa	
Sone 2: Årlig ljà-/maskinslått. Slåttetidspunkt bør være etter at de fleste plantene har blomstret og satt frø, trolig rundt 1. aug. +/- to uker. Høyet bør bakketørkes før det fjernes fra lokaliteten.	Høy (2015)	0,5daa	
Sone 3: Fjerne alt av busker og trær i sonen. Etter at busker og trær er fjernet kan graset slås og lokaliteten innlemmes i et standard slåtteregime slik som i sone 1 og 2.	Høy (2015) Middels (2016)	0,5daa 0,5daa	
Hele lokaliteten: I bakkant av hele lokaliteten hvor trærne ikke skygger for slåttemarka kan det godt stå igjen blomsterrike trær slik som rogn, selje, alm og lønn. Disse er gode nektarkilder for mange insekter. I kantsonene kan det godt stå igjen noen blomsterrike busker.	Høy (2015) Høy (2015)	0,5daa	
Aktuelle restaureringstiltak, utover de generelle:			
Sone 3: Einstape bør bekjempes. Dette kan gjøres ved å slå av toppene på ungsquddene med en kjepp like før de har «rullet» ut bladene.	Middels (2015)	0,5daa	
Omkringliggende areal: Fremmede arter bør bekjempes. Gjelder spesielt areal rett nedenfor hytta. Parkslirekne er en svært vanskelig plante å bekjempe mekanisk og det kan vurderes om kjemisk bekjempelse er mest hensiktsmessig. Dette må imidlertid gjøres ved manuell pensling av blader tidlig på våren før de har fått vokse seg store. Helst unngå sprøyting da dette påvirker et større areal rundt forekomsten. Hagelupin, kanadagullris og fagerfredløs kan bekjempes ved lusing. Dette arbeidet må gjøres over flere år. Se ellers Fagus.no for flere konkrete bekjempelsesråd.	Høy (2015)		

UTSTYRSBEHOV:

Til den årlige slått er tohjuls slåmaskin mest effektiv, men i enkelte bratte arealer i sone 3 kan det være mer hensiktsmessig med en ljà. Mulig er også ryddesag med trekantblad, men de to førstnevnte er å foretrekke. Motorsag og ryddesag for å fjerne busker og kratt i sone 3.

OPPFØLGING:

Skjøtselsplanen skal evalueres innen 4 år dvs. 2019.

Tilskudd søkt år:	2014	Søkt til:	RMP (Regionalt MiljøProgram)
Tilskudd tildelt år:	2014	Tildelt fra:	RMP

Skjøtselsavtale parter:**ANSVAR:**

Baklykka er eid av Kåre M. Aasestad og han er ansvarlig for utføring av tiltakene. Fylkesmannen har ansvaret for oppfølging av handlingsplanen for slåttemark i fylket, og vil i samarbeid med kommunen bidra til at lokaliteten blir fulgt opp med tilskudd og veiledning. med utgangspunkt i skjøtselsplanen.

Kontaktpersoner er Einar Kolstad (Larvik kommune), Hilde Marianne Lien og Erik Johan Blomdal (begge Fylkesmannen)

Kilder

Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av naturtyper -Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13 2.utgave 2006 (oppdatert 2007)

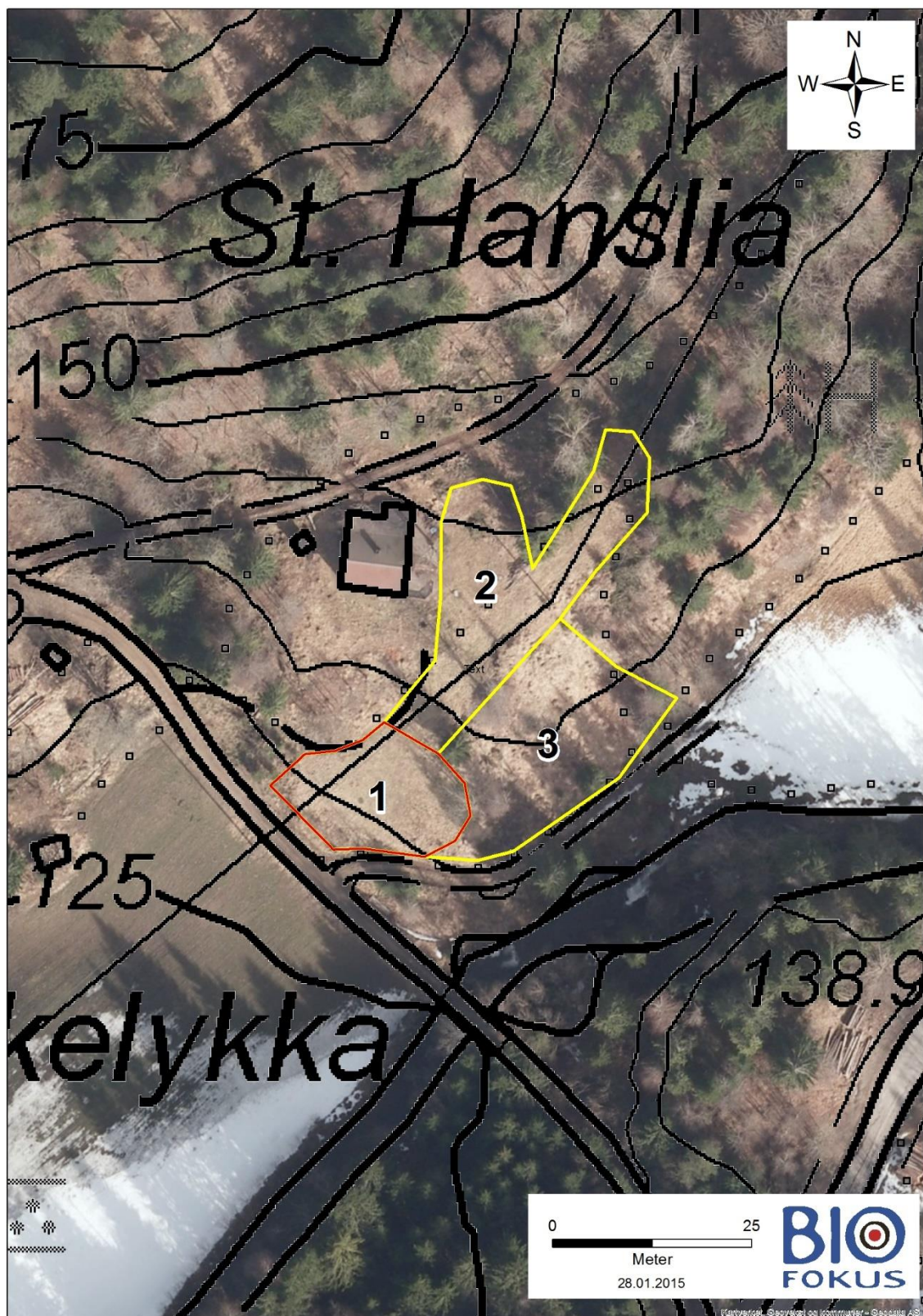
Direktoratet for naturforvaltning 2009. Handlingsplan for slåttemark

Fremstad, E. 1997. Vegetasjonstyper i Norge. – NINA Temahefte 12: 1- 279

Norderhaug, A., Austad, I., Hauge, L. & Kvamme, M. (red.) 1999. Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker. Landbruksforlaget.

Ortofoto/kart

Figur 1: Oversiktskart over lokaliteten med naturtypen markert med rødt og de enkelte skjøtselssonene i gult.

Bilder

Alle bilder er tatt av Kim Abel.

Figur 2: Lokalteten sett fra nedenfra og opp mot nordøst. Slåttemarka i senter av bildet.

Figur 3: Lokalteten sett ovenfra og ned mot sørvest. Denne delen er fra sone 2 med tidligere potetåker.

Figur 4: Øvre del av sone 2 sett i retning nordøst.

Figur 5: Sone 3 sett ovenfra. Einstape, høyt gras og busker dominerer arealet.

Figur 6: Øvre del av sone 3 sett sørvestover.

Figur 7: Noe rydding har vært gjennomført i kantsonen, men mer kan tas. Her fra møtet mellom sone 1, 2 og 3 sett østover.

Figur 8: Hytta vest for lokaliteten.

Figur 9: I nedkant av hytta er det et felt med flere fremmede arter. Parkslirekne kan sees sentralt i bildet, men også kanadagullris, fagerfredløs og hagelupin finnes i området.

Artsliste

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Status	Funndato	Observatør
Karplanter	<i>Achillea millefolium</i>	ryllik	LC	08.09.2014	Abel, Kim
Karplanter	<i>Pimpinella saxifraga</i>	gjeldkarve	LC	08.09.2014	Abel, Kim
Karplanter	<i>Centaurea jacea</i>	engknoppurt	LC	08.09.2014	Abel, Kim
Karplanter	<i>Veronica officinalis</i>	legeveronika	LC	08.09.2014	Abel, Kim
Karplanter	<i>Carex leporina</i>	harestarr	LC	08.09.2014	Abel, Kim
Karplanter	<i>Anthoxanthum odoratum</i>	gulaks	LC	08.09.2014	Abel, Kim
Karplanter	<i>Campanula rotundifolia</i>	blåkklokke	LC	08.09.2014	Abel, Kim
Karplanter	<i>Hieracium lactucella</i>	aurikkelsveve	NE	08.09.2014	Abel, Kim
Karplanter	<i>Rumex acetosella</i>	småsyre	LC	08.09.2014	Abel, Kim
Karplanter	<i>Scorzonoides autumnalis</i>	føllblom	LC	08.09.2014	Abel, Kim
Karplanter	<i>Hieracium pilosella</i>	hårsveve	NE	08.09.2014	Abel, Kim
Karplanter	<i>Geranium sylvaticum</i>	skogstorkenebb	LC	08.09.2014	Abel, Kim
Karplanter	<i>Vicia cracca</i>	fuglevikke	LC	08.09.2014	Abel, Kim
Karplanter	<i>Plantago lanceolata</i>	smalkjempe	LC	08.09.2014	Abel, Kim
Karplanter	<i>Leucanthemum vulgare</i>	prestekrage	LC	08.09.2014	Abel, Kim
Karplanter	<i>Hypericum maculatum</i>	firkantperikum	LC	08.09.2014	Abel, Kim
Karplanter	<i>Lotus corniculatus</i>	tiriltunge	LC	08.09.2014	Abel, Kim
Karplanter	<i>Deschampsia cespitosa cespitosa</i>	sølvbunke	LC	08.09.2014	Abel, Kim
Karplanter	<i>Fragaria vesca</i>	markjordbær	LC	08.09.2014	Abel, Kim
Karplanter	<i>Maianthemum bifolium</i>	maiblom	LC	08.09.2014	Abel, Kim
Karplanter	<i>Achillea ptarmica</i>	nyseryllik	LC	08.09.2014	Abel, Kim
Karplanter	<i>Viscaria vulgaris</i>	engtjæreblom	LC	08.09.2014	Abel, Kim
Karplanter	<i>Hypericum perforatum</i>	prikkperikum	LC	08.09.2014	Abel, Kim
Karplanter	<i>Atocion rupestre</i>	småsmelle	LC	08.09.2014	Abel, Kim
Karplanter	<i>Hylotelephium maximum</i>	smørbukk	LC	08.09.2014	Abel, Kim
Karplanter	<i>Pteridium aquilinum</i>	einstape	LC	08.09.2014	Abel, Kim
Karplanter	<i>Fallopia japonica</i>	parkslirekne	SE	08.09.2014	Abel, Kim
Karplanter	<i>Lupinus polyphyllus</i>	hagelupin	SE	08.09.2014	Abel, Kim
Karplanter	<i>Solidago canadensis</i>	kanadagullris	SE	08.09.2014	Abel, Kim
Karplanter	<i>Lysimachia punctata</i>	fagerfredløs	HI	08.09.2014	Abel, Kim

LC = livskraftig, NE = ikke evaluert, SE = svært høy risiko, HI = høy risiko

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://www.biofokus.no/Publikasjoner/publikasjoner.htm>